

45/2003 Sb.m.s.

SDĚLENÍ
Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 25. května 2000 byl v New Yorku přijat Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte *) o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů.

Jménem České republiky byl Protokol podepsán v New Yorku dne 6. září 2000.

S Protokolem vyslovil souhlas Parlament České republiky a schválil jej podle článku 39 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. , Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. a ústavního zákona č. 300/2000 Sb. , jako mezinárodní smlouvu o lidských právech a základních svobodách ve smyslu článku 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb. , Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. a ústavního zákona č. 300/2000 Sb. Prezident republiky Protokol ratifikoval. Ratifikační listina České republiky byla uložena u generálního tajemníka Organizace spojených národů, deponitáře Protokolu, dne 30. listopadu 2001.

Při ratifikaci Protokolu bylo učiněno následující prohlášení:

"V souladu s článkem 3 odst. 2 Protokolu Česká republika prohlašuje, že minimální věk, při kterém je povolen dobrovolný vstup do národních ozbrojených sil, je 18 let. Tuto věkovou hranici stanoví zákon."

Protokol vstoupil v platnost na základě svého článku 10 odst. 1 dne 12. února 2002 a tímto dnem vstoupil v platnost i pro Českou republiku.

Anglické znění Protokolu a jeho překlad do českého jazyka se vyhláší současně.

Opční protokol
k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů
(PŘEKLAD)

Smluvní strany tohoto Protokolu,
povzbuzeny značnou podporou Úmluvy o právech dítěte, jež ukazuje existenci všeobecné vůle usilovat o podporu a ochranu práv dítěte,

potvrzující, že práva dítěte vyžadují zvláštní ochranu, a vyzývající k neustálému zlepšování situace dětí bez rozdílu stejně jako k jejich rozvoji a vzdělávání v podmínkách míru a bezpečnosti,

znepokojeny škodlivým a rozsáhlým účinkem ozbrojeného konfliktu na děti a dlouhodobými dopady na trvalý mír, bezpečnost a rozvoj, které tyto účinky mají,

odsuzující útoky na děti v situacích ozbrojeného konfliktu a přímé útoky na objekty chráněné mezinárodním právem, včetně míst, v nichž se zpravidla nachází větší množství dětí, jako jsou školy a nemocnice,

zaznamenávající přijetí Statutu Mezinárodního trestního soudu, zejména to, že mezi válečné zločiny řadí povolávání nebo odvod dětí mladších patnácti let nebo jejich používání pro aktivní účast v bojových akcích jak v mezinárodních ozbrojených konfliktech, tak v konfliktech, které nemají mezinárodní charakter,

uznávající proto, že pro další posílení práv uznaných Úmluvou o právech dítěte je třeba zvýšit ochranu dětí před zapojováním do ozbrojeného konfliktu,

zaznamenávající, že článek 1 Úmluvy o právech dítěte stanoví, že pro účely této Úmluvy se dítětem rozumí každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve,

přesvědčeny, že Opční protokol k Úmluvě zvyšující věk pro možné povolávání osob do ozbrojených sil a jejich účast v bojových akcích účinně přispěje k provádění principu, že nejlepší zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí,

zaznamenávající, že dvacátá šestá mezinárodní konference Červeného kříže a Červeného půlměsíce v prosinci 1995 doporučila, mezi jiným, aby strany konfliktu učinily všechny proveditelné kroky k zabezpečení toho, aby se děti mladší osmnácti let neúčastnily bojových akcí,

vítající jednomyslné přijetí Úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 182 o zákazu a okamžitých opatřeních k odstranění nejhorších forem dětské práce z června 1999, jež zakazuje, mezi jiným, nucené nebo povinné povolávání dětí pro použití v ozbrojených konfliktech,

odsuzující s nejvážnějším znepokojením povolávání, výcvik a používání dětí, vnitrostátně i za hranicemi státu, v bojových akcích ozbrojenými skupinami odlišnými od ozbrojených sil státu a uznávající odpovědnost těch, jež povolávají, cvičí a používají děti v tomto směru,

připomínající závazek každé strany ozbrojeného konfliktu řídit se ustanoveními mezinárodního humanitárního práva,

zdůrazňující, že tento Protokol není na újmu účelu a zásadám obsaženým v Chartě Spojených národů , včetně článku 51, a příslušných norem mezinárodního humanitárního práva,

berouce v úvahu, že podmínky míru a bezpečnosti založené na plné úctě k účelu a zásadám obsaženým v Chartě a dodržování příslušných lidskoprávních nástrojů jsou nezbytné pro plnou ochranu dětí, zejména v průběhu ozbrojených konfliktů a cizí okupace,

uznávající zvláštní potřeby těch dětí, které jsou, kvůli svému společenskému nebo hospodářskému postavení nebo pohlaví, obzvláště ohroženy povoláváním nebo použitím pro bojové akce v rozporu s tímto Protokolem,

uvědomující si nezbytnost vzít v úvahu hospodářské, společenské a politické původní příčiny zapojování dětí do ozbrojených konfliktů,

přesvědčeny o potřebě posílit mezinárodní spolupráci při provádění tohoto Protokolu, stejně jako při fyzické a psychosociální rehabilitaci a společenské reintegraci dětí, které jsou oběťmi ozbrojeného konfliktu,

povzbuzující účast společnosti a zejména dětí a dětských obětí při rozšiřování informačních a vzdělávacích programů týkajících se provádění tohoto Protokolu,

dohodly se na následujícím:

Čl.1

Smluvní strany přijmou všechna proveditelná opatření k zabezpečení toho, aby se členové jejich ozbrojených sil, kteří nedosáhli věku osmnácti let, přímo neúčastnili bojových akcí.

Čl.2

Smluvní strany zabezpečí, aby osoby, které nedosáhly věku osmnácti let, nebyly povinně povolávány do jejich ozbrojených sil.

Čl.3

1. Smluvní strany zvýší minimální věk pro dobrovolné povolávání osob do svých národních ozbrojených sil oproti věku, jenž je stanoven článkem 38 (3) Úmluvy o právech dítěte, berouce v úvahu principy obsažené v tomto článku a uznávající, že na základě Úmluvy mají osoby mladší osmnácti let právo na zvláštní ochranu.

2. Každá smluvní strana uloží při ratifikaci nebo přístupu k tomuto Protokolu závazné prohlášení, jež stanoví minimální věk, v němž povoluje dobrovolné povolávání do svých národních ozbrojených sil, a popis záruk, jež přijala, aby zaručila, že toto povolávání není násilné nebo nucené.

3. Smluvní strany, jež povolují dobrovolné povolávání osob mladších osmnácti let do svých národních ozbrojených sil, zachovávají záruky zabezpečující minimálně, že:
toto povolávání je ryze dobrovolné,
toto povolávání je provedeno na základě informovaného souhlasu rodičů nebo zákonných zástupců osoby,
tyto osoby jsou plně informovány o povinnostech spojených s danou vojenskou službou, a
tyto osoby poskytnou důvěryhodné potvrzení věku před přijetím do národní vojenské služby.

4. Každá smluvní strana může své prohlášení kdykoliv zesílit prostřednictvím oznámení generálnímu tajemníkovi Spojených národů, který informuje všechny smluvní strany. Toto oznámení nabude účinnosti dnem přijetí generálním tajemníkem.

5. Požadavek zvýšení věkové hranice dle odstavce 1 se nevztahuje na školy používané nebo řízené ozbrojenými silami smluvní strany, v souladu s články 28 a 29 Úmluvy o právech dítěte .

Čl.4

1. Ozbrojené skupiny odlišné od ozbrojených sil státu by neměly za žádných okolností povolávat nebo používat v bojových akcích osoby mladší osmnácti let.

2. Smluvní strany přijímají všechna proveditelná opatření pro prevenci takového povolávání a používání, včetně přijetí právních opatření nezbytných k zákazu a trestnosti takovýchto praktik.

3. Provádění tohoto článku Protokolu neovlivní právní status žádné strany ozbrojeného konfliktu.

Čl.5

Nic v tomto Protokolu nebude vykládáno tak, aby vyloučilo ustanovení práva smluvní strany nebo mezinárodních nástrojů a mezinárodního humanitárního práva, která ve větší míře napomáhají uplatňování práv dítěte.

Čl.6

1. Každá smluvní strana činí všechna nutná právní, správní a jiná opatření k zabezpečení účinného provádění a prosazování ustanovení tohoto Protokolu ve své jurisdikci.

2. Smluvní strany se zavazují s využitím odpovídajících prostředků učinit zásady a ustanovení tohoto Protokolu široce známými a podporovanými jak mezi dospělými, tak mezi dětmi.

3. Smluvní strany činí všechna proveditelná opatření k zabezpečení toho, aby osoby podléhající jejich jurisdikci povolane nebo použité v bojových akcích v rozporu s tímto Protokolem byly demobilizovány nebo jinak propuštěny ze služby. Smluvní strany poskytnou, pokud je to nutné, těmto osobám veškerou přiměřenou pomoc pro jejich tělesné a duševní zotavení a jejich společenskou reintegraci.

Čl.7

1. Smluvní strany spolupracují při provádění tohoto Protokolu, včetně předcházení jakémukoli jednání v rozporu s tímto Protokolem, a při rehabilitaci a společenské reintegraci osob, které jsou oběťmi jednání v rozporu s tímto Protokolem, a to i prostřednictvím technické spolupráce a finanční pomoci. Takováto pomoc a spolupráce bude prováděna na základě porady s dotčenými smluvními stranami a příslušnými mezinárodními organizacemi.

2. Smluvní strany, které takovou pomoc mohou poskytnout, tuto poskytnou prostřednictvím stávajících mnohostranných, dvoustranných nebo jiných programů, nebo, mezi jiným, prostřednictvím dobrovolného fondu vytvořeného v souladu s pravidly Valného shromáždění.

Čl.8

1. Každá smluvní strana předloží do dvou let ode dne, kdy pro tuto stranu vstoupil Protokol v platnost, zprávu Výboru pro práva dítěte poskytující souhrnné informace o opatřeních, která přijala za účelem provádění ustanovení tohoto Protokolu, včetně opatření přijatých pro provádění ustanovení týkajících se účasti a povolávání.

2. Po předložení souhrnné zprávy zahrne každá smluvní strana do zpráv, které předkládá na základě článku 44 Úmluvy Výboru pro práva dítěte, jakékoli další informace týkající se provádění tohoto Protokolu. Ostatní smluvní strany tohoto

Protokolu předkládají zprávu každých pět let.

3. Výbor pro práva dítěte může od smluvních stran tohoto Protokolu požadovat další informace významné pro provádění Protokolu.

Čl.9

1. Tento Protokol je otevřen k podpisu všem státům, které jsou smluvní strany Úmluvy nebo ji podepsaly.

2. Tento Protokol podléhá ratifikaci nebo přístupu jakéhokoli státu. Ratifikační listiny nebo listiny o přístupu se ukládají u generálního tajemníka Spojených národů.

3. Generální tajemník jakožto deponitář Úmluvy a Protokolu informuje všechny smluvní strany Úmluvy a všechny státy, které Úmluvu podepsaly, o každém prohlášení podle článku 3, ratifikaci nebo přistoupení k Protokolu.

Čl.10

1. Tento Protokol vstoupí v platnost tři měsíce po uložení desáté ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

2. Pro každý stát, který tento Protokol ratifikoval nebo k němu přistoupil po jeho vstupu v platnost, vstoupí tento Protokol v platnost měsíc po dni uložení jeho ratifikační listiny nebo listiny o přístupu.

Čl.11

1. Každá smluvní strana může tento Protokol kdykoli vypovědět písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Spojených národů, který následně informuje ostatní smluvní strany Úmluvy a všechny státy, které Úmluvu podepsaly. Vypovězení se stane účinným jeden rok po dni, kdy bylo oznámení přijato generálním tajemníkem. Pokud se však na konci tohoto roku vypovídající smluvní strana účastní ozbrojeného konfliktu, vypovězení nenabude účinnosti před ukončením ozbrojeného konfliktu.

2. Takovéto vypovězení nemá účinky zbavující smluvní stranu závazků podle tohoto Protokolu ve vztahu k jakémukoliv jednání, které bylo učiněno přede dnem, kdy toto vypovězení nabylo účinnosti. Takovéto vypovězení rovněž není na újmu pokračujícímu projednávání jakékoli záležitosti, která byla projednávána Výborem pro práva dítěte přede dnem, kdy toto vypovězení nabylo účinnosti.

Čl.12

1. Kterákoli smluvní strana může navrhnout změnu a předložit ji generálnímu tajemníkovi Spojených národů. Generální tajemník poté seznámí s navrženou změnou smluvní strany se žádostí, aby mu sdělily, zda jsou pro svolání konference smluvních států, která by návrh posoudila a hlasovala o něm. Pokud se čtyři měsíce od data tohoto

oznámení vysloví alespoň třetina států pro takovouto konferenci, svolá generální tajemník konferenci pod záštitou Spojených národů. Každá změna přijatá většinou smluvních stran Protokolu přítomných a hlasujících na konferenci bude předložena Valnému shromáždění ke schválení.

2. Změna přijatá dle odstavce 1 tohoto článku vstoupí v platnost, bude-li schválena Valným shromážděním Spojených národů a přijata dvoutřetinovou většinou smluvních stran.

3. Vstoupí-li změna v platnost, stává se závaznou pro smluvní strany, jež ji přijaly. Ostatní smluvní strany jsou nadále vázány jen ustanoveními tohoto Protokolu a kterýmikoli dřívějšími změnami, jež přijaly.

Čl.13

1. Tento Protokol, jehož anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění má stejnou platnost, bude uložen v archivech Spojených národů.

2. Generální tajemník Spojených národů poskytne ověřené kopie tohoto Protokolu všem smluvním stranám Úmluvy a všem státům, které Úmluvu podepsaly.

*) Úmluva o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 byla vyhlášena pod č. 104/1991 Sb.